

Les transformacions que ha experimentat últimament la televisió són de molt més abast que les de la premsa o la ràdio. En un país com els Estats Units, on marca la població d'una manera radical, qualsevol canvi respon a una nova tendència que cal estudiar. El comiat de Tom Brokaw (NBC), Peter Jennings (ABC) i Dan Rather (CBS), els presentadors dels telenotícies de més audiència, i l'emergència de noves estrelles com Katie Couric, són fenòmens que sobrepassen l'esfera periodística i s'endinsen en els canvis socials del país.

Velles novetats (o els nous informatius dels EUA)

■ Bernat Dédeu

Se'ls solia anomenar “*Big Three*” (“*Els tres grans*”). Qualsevol notícia –per important que fos– no ho era fins que Tom Brokaw, Peter Jennings o Dan Rather la “disparaven” als seus noticiaris nocturns, uns informatius que podien reunir més de vint milions de persones. En un país on el 71% de la població té la televisió com la primera font d'informació, la cosa no va de broma. Cal pensar que –durant l'apogeu d'aquestes estrelles– la televisió nord-americana comptava amb una oferta informativa molt menor a la de l'actualitat; ni la Fox News ni la CNN, per exemple, operaven quan Brokaw o Rather ja es passejaven camuflats per la selva del Vietnam o a la recerca de l'últim huracà de Florida. Canvis, en definitiva, a la televisió i –sobretot– en la realitat social dels EUA.

Brokaw ha estat el líder indiscutible dels informatius durant els últims quinze anys; sota la seva direcció, *NBC Nightly News* s'ha convertit en el programa de notícies més respectat als EUA. Brokaw va ser, com a corresponent a diversos indrets del món, el primer periodista viatger del país i el responsable d'explicar una època en la qual els nord-americans van veure (i assumir) com es convertien en els “senyors feudals” de la política mundial. Brokaw va investigar les operacions dels rebels sud-americans, va entrevistar per

primera vegada Mikhail Gorbavhev, va presenciar la caiguda del Mur de Berlín... va narrar, en definitiva, els esdeveniments i va mostrar el perfil de les persones que marcarien l'emergència d'un nou ordre mundial governat des de Washington.

L'abandó de Brokaw el desembre del 2004, va ser molt més suau que el dels seus companys d'horari (de fet, encara continuarà dirigint reportatges d'actualitat per a la cadena); aquesta baixa ens ha regalat el debut de Brian Williams, un periodista format a la casa que va tenir un inici gloriós als informatius de la cadena amb una cobertura de l'huracà Katrina molt acurada i allunyada de sentimentalismes. Williams, un nord-americà tipus “Kent” de quaranta-sis anys que respon al mil·límetre al perfil *Ivy League*, és l'encarnació del nou prototip de periodista global que ha de sobreviure en un món on el que ven són els moviments dels ídols politicoreligiosos més poderosos i l'actualitat immediata d'impacte; la mort de Joan Pau II, el seguiment exhaustiu de la vida dels presidents dels EUA allà on siguin, o catàstrofes naturals com els Tsunamis a Indonèsia, són exemples d'un nou periodisme que mira la immediatesa i s'allunya de l'anàlisi i la complexitat de les causes. Williams forma part d'un nou periodisme de guerra cada cop més semblant a un xou d'impacte o a una

El veterà Dan Rather va caure en desgràcia arran d'un reportatge que criticava les aptituds de George W. Bush i que era fals.

aventura literària de segona. Durant els inicis de la guerra a l'Iraq, va arribar a fer reportatges des d'un helicòpter de la marina que va ser derrocat per una granada. Tot en viu, en directe, i com més a prop de les bales millor...

La baixa de Peter Jennings a l'ABC va ser més complicada. Presentador d'*ABC World News Tonight*, fou el periodista més jove a presentar un informatiu als EUA, amb vint-i-sis anys. El seu estil era una mica més mesurat que el de Brokaw, tot i que amb tendència a mirar-se millor als demòcrates que als més conservadors. A més, Jennings sempre va donar preeminència als afers interiors. Va retransmetre el seu informatiu, per exemple, des de tots els estats del país. Un càncer de pulmó va precipitar –l'abril del 2005– la seva retirada. La retirada de Jennings ha portat el segon noticiari del

país –amb vuit milions d'espectadors diaris– a Charles Gibson, un presentador carismàtic procedent dels espais matinals de la cadena.

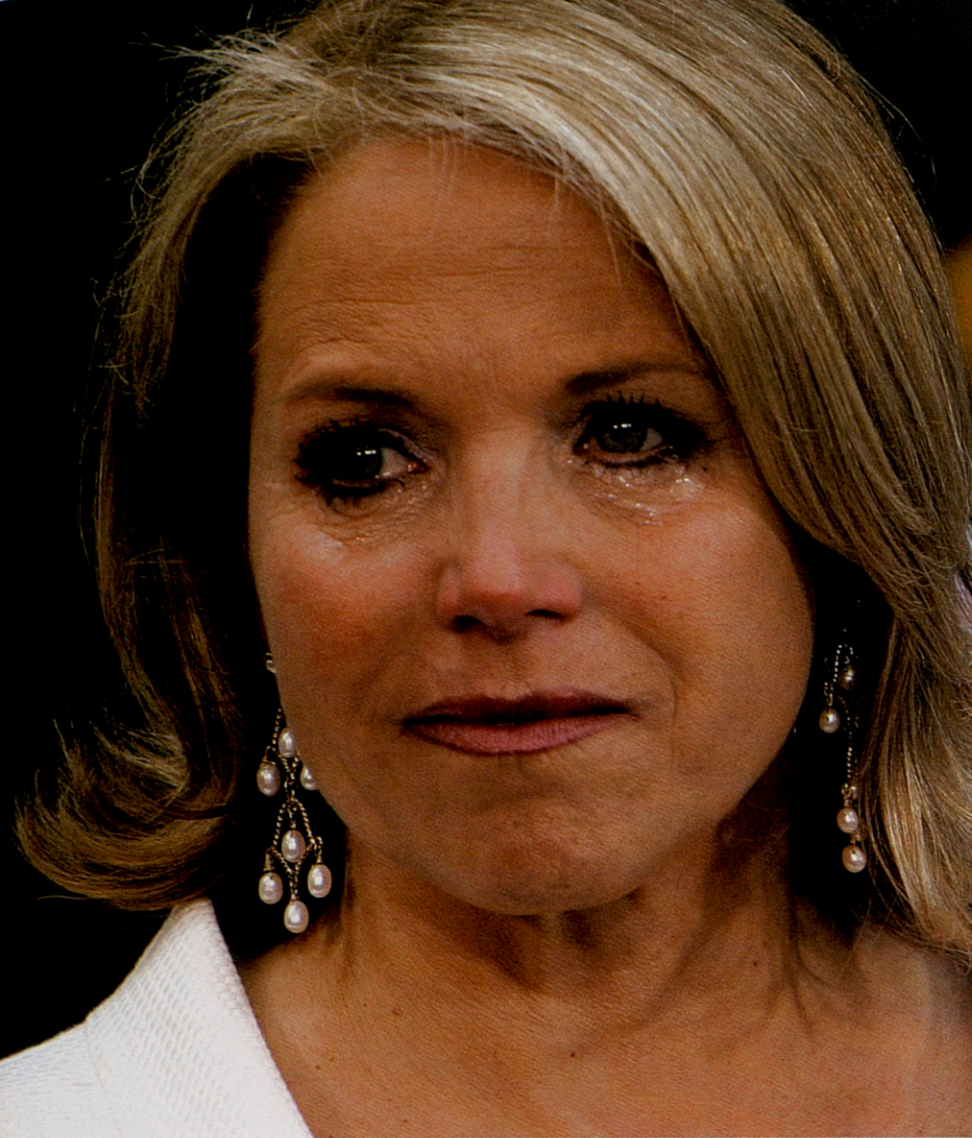
Però la incorporació més significativa en tot aquest canvi generacional ha arribat a la CBS on Dan Rather s'ha

Les baixes de Dan Rather, Peter Jennings i Tom Brokaw, coneguts com els "Big Three", ha comportat un canvi generacional

acomiatat –després de vint-i-quatre anys– de l'informatiu *CBS Evening News*. Rather va ser el defensor incansable de la independència periodística, en uns temps prou fotuts per als professionals americans. Són famoses les seves esbatussades amb Nixon arran del Watergate. Però aquesta vehemència es va girar contra el veterà perio-

dista el vuit de setembre del 2004 quan va presentar un reportatge que comprometia a George W. Bush. La font eren uns papers on un antic lloctinent superior de Bush a l'acadèmia militar texana certificava la incapacitat de "l'il·lustre aprenent" per pilotar un avió. Posteriors investigacions van mostrar que els documents eren falsos; Rather va insistir en la seva veracitat, i aquesta tossuderia el va fer caure del seu tron abans d'hora.

Però quan una estrella cau n'arriba una altra. Katie Couric, copresentadora del *Today* de la NBC, es convertia el 5 de setembre del 2006 en la primera dona que presentava un noticiari nocturn. Una novetat que va reunir més de deu milions de persones a la seva estrena. La principal diferència pel que fa als

Katie Couric plora en el darrer programa *Today* de la NBC que va deixar per anar a la CBS

seus competidors és que Couric capta majoritàriament el públic més jove. La dada no és estranya; Couric és la millor imatge d'un nou presentador i d'uns nous informatius que han de lluitar amb altres programes d'entreteniment de la hora punta i que han d'intentar pair continguts més propers al magazín; més varietat i més entreteniment, en definitiva...

Si parem esment al primer programa de Couric, no és estrany que notícies com el ressorgiment dels talibans a l'Afganistan, els problemes de salut dels afectats per l'11-S o el preu de l'oli convisquessin amb una secció anomenada *Free Speech*, on un personatge famós pot parlar del que vulgui durant un minut, o un petit reportatge sobre la filla de Tom Cruise. Bill Carter, el crític de televisió del *Times*, va criticar el personalisme excessiu del nou format i que la presentadora va interactuar

molt poc amb els seus col·laboradors. Evidentment, el personalisme de les noves propostes és del tot cert. Fet curiós, quan la figura de l'*anchor* havia estat històricament la d'un repartidor de joc que no es concebia més important que la d'un corresponsal o opina-

Pel que fa a l'audiència, s'ha demostrat que els espectadors d'informatius es guanyen en el terreny del documental

dor. Com ha dit Ron Simon, comissari en cap del Museu de la Televisió de Nova York, la idea de l'*anchor* carismàtic va arribar amb les convencions polítiques dels anys cinquanta. De fet, el terme *anchor* no era netament periodístic; era el nom amb el qual els atletes designaven al corredor que vetllava per tot l'equip. El primer representant d'aquesta tendència va ser Walter

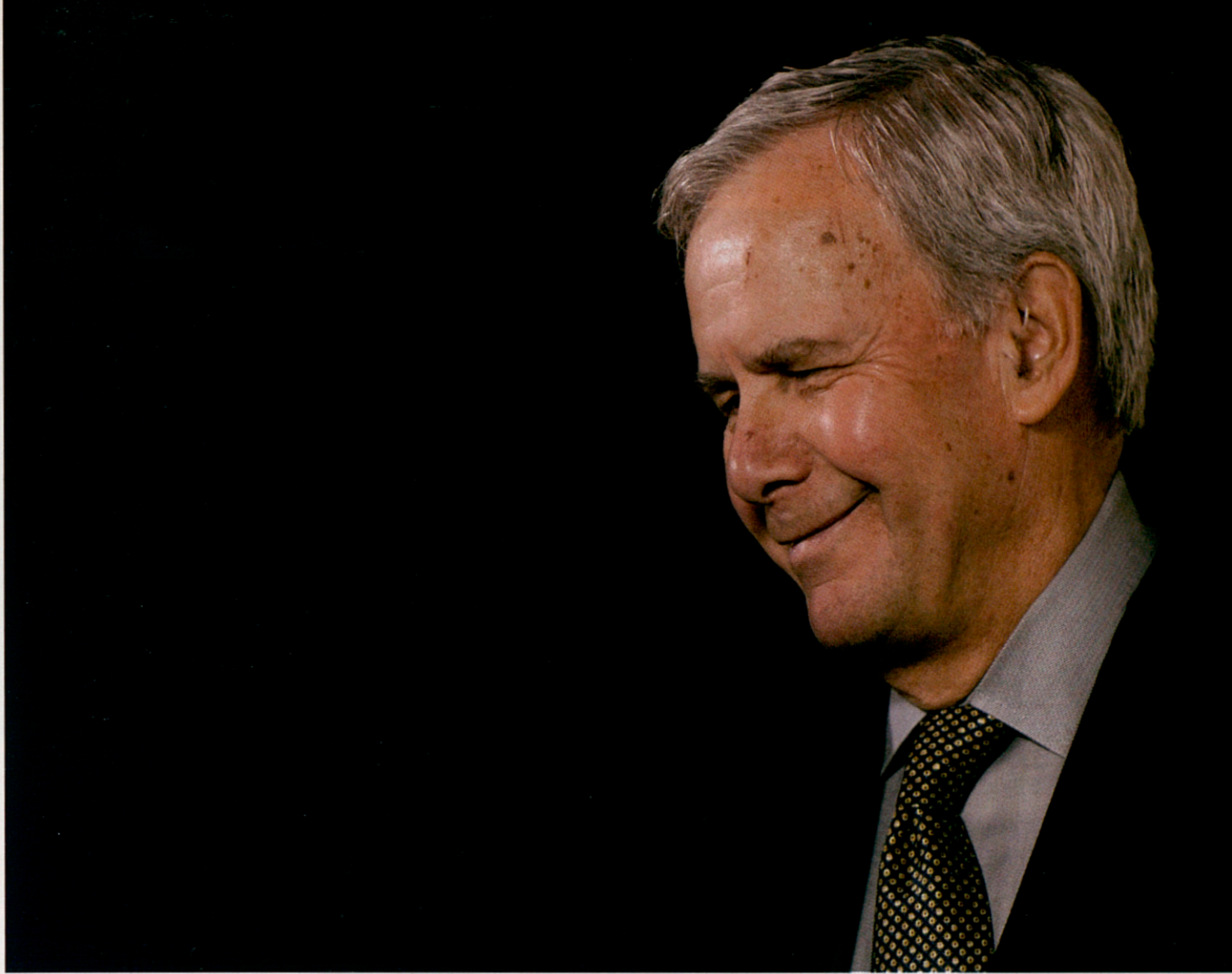
Cronkite (la veu en off, i no és casual, del xou de Couric), un periodista que no va arribar a la fama fins a mitjans del seixanta, quan va cronicar la guerra del Vietnam. Cronkite va fer-se famós dient als americans "aquesta guerra mai no es podrà guanyar."

Cronkite era per als ianquis molt més creïble que el president del país. Quan es va retirar, moltes cadenes (com l'ABC, amb Bill Sheenan i Barbara Walters) van apostar per un informatiu amb diversos presentadors. Aquesta fórmula volia buscar una certa pluralitat; dos o tres visions eren millor que un monòleg més llarg. Però el format no va convèncer als responsables dels informatius, que van tornar a la vella fórmula que va catapultar als *Big Three*. Recentment s'han fet intents de canviar aquesta tendència i el seu suposat sexisme; per aquest motiu l'ABC va tornar a intentar un format múltiple amb dos presentadors joves com Elizabeth Vargas i Bob Woodruff. La cosa no va quallar.

On se situa Katie Couric en aquesta evolució? La idea i format del seu programa ens apareix bastant antiga (amb l'única novetat de l'entreteniment en consonància a les notícies). Tot i ser la primera dona que presenta un informatiu, Couric és molt coneguda.

No és un rostre nou. Pel que fa a l'audiència, s'ha demostrat que els espectadors d'informatius es guanyen en el terreny del documental. Això ens

porta a pensar que el públic demana uns *anchors* que no siguin estàtues de pedra i que utilitzin els avantatges d'un món més petit per a retransmetre les notícies més properament. El tercer lloc de Couric a les audiències dels informatius certifiquen que no n'hi ha prou amb la imatge per triomfar ni amb el mite de l'estàtua deïstica que tot ho explica. Els televidents demanen

Tom Brokaw (NBC) un altre dels rostres populars que ha deixat pas a les noves generacions.

un nou "personalisme documental", si em permeten la pedanteria, que –des de la subjectivitat del periodista– mostri aspectes del món des d'un prisma original.

Després d'uns dies, Couric acomiadava l'informatiu demanant una mica de temps per triar la forma d'acomiar-se (els ianquis li diuen *sign-off* i és una marca important que tot presentador ha de tenir; ja saben, "That's part of the World, Good Night and Good Luck..."). Finalment va triar "Gràcies per la seva atenció i espero que em vegin demà." Un *sign-off* que mostra certa preocupació per l'audiència. En qualsevol cas, si Couric vol que "ens veiem demà", haurà de canviar algunes coses. Un lector de *Variety* es queixava de la tendència d'abandonar el gènere de notícies per incloure-hi continguts més propers a l'entreteniment. Hi ha gustos per a tot.

Aquesta bipolaritat informació/entreteniment ens deixa veure opcions periodístiques. D'una banda, tenim una audiència –de major edat i professió liberal– interessada en un nou tipus de periodisme documental que es mulli i doni una versió cada cop més im-

Els espectadors de major edat i liberals busquen un periodisme que es mulli mentre els joves volen més entreteniment

mediata dels fets. Per una altra banda, tenim el periodisme d'entreteniment més encarat als joves que dona una visió unitària de la cultura popular, on és igual d'important Jennifer Aniston que el Papa Benet XVI i on els continguts varien constantment. Una societat que demana informació i que, en definitiva, que no vol que l'emprenyin i que té ganes de passar una bona estona

davant del televisor i copsar una visió pluralista (i frívola, en el millor sentit de la paraula) del que passa al món. Poden semblar dues visions simples i allunyades entre sí. En qualsevol cas, comparteixen la necessitat de reformular els informatius nord-americans per

desvetllar un públic que no vol ni un telenotícies tipus telegrama que es quedi a la superfície dels fets i que demana a crits formats més àgils i contin-

guts alternatius. Unificar aquest desigs sovint contradictoris és també la necessitat de caçar contingut i forma adequada; la cançoneta pot sonar vella i de fet ho és, però no per això deixa de ser el repte etern del nostre ofici. De moment, tenim els símptomes i algunes solucions fallides del passat. Ara només en falten, petit detall, algunes solucions de cara al futur. ■